

TYGODNIK INFORMACYJNY

NA POWIAT GARWOLIŃSKI.

Treść numeru:

Dział urzędowy.

152. Odezwa do producentów rolnych.
153. Ustawa o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej.
154. Ustawa o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych.
155. Rozporządzenie w sprawie przymusowego omlotu.
156. Parcelacja w pow. Garwolińskim.
157. O ulgowych przejazdach roln. przesiedlających się.
158. Ceny cukru na miesiąc maj.

Dział nieurzędowy

159. O walce z suchotami jako z chorobą ludową.
160. Wiadomości polityczne.
161. W sprawie pożyczki.
162. Lista sybskrybujących pożyczkę.
163. Zbiórka na Plebiscyt.
164. Czyn godny uznania.
165. Oferta na nawozy sztuczne.
166. Wyrok w sprawie lichwy mieszkaniowej.
167. Listy gończe.
168. Bilans Komunalnej Kasy Oszczędności za marzec.
169. Ustawa w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat.

DZIAŁ URZĘDOWY.

152.

Odezwa do producentów rolnych.

Obecne stosunki aprowizacyjne przyczyniły się do bardzo ciężkiego położenia w jakim znajduje się obecnie ludność robotnicza, zatrudniona w fabrykach w Łodzi. Celem łatwiejszego aprowidowania robotników utworzona została Komisja Aproprowizacyjna, która rozpoczęła w tym kierunku akcję. Komisja powyższa rozporządza funduszami: Władze rządowe rozumiejąc doniosłość zainicjowanej akcji, udzieliły poparcia jaknajdalej idącego, Ministertwo, zaś, Aproprowizacji wydało Komisji tej zezwolenie na poczynienie zakupu artykułów żywnościowych dla robotników. Komisja ta za otrzymane produkty będzie płacić bądź gotówką, bądź towarami włókienniczymi.

Zapłata meterjałami włókienniczymi daje możność producentom rolnym otrzymania za produkty żywnościowe niezbędnych towarów włóknistych, bieliźnianych i tkanin jutowych na worki.

Towary te pochodzą z pierwszej ręki i są dobrego gatunku; będą stosunkowo tanie. Niniejszą ofertę powinni gospodarze rolni poprzeć jaknajenergiczniej, zwłaszcza przy zamawianiu na towary, gdyż tym sposobem można zabezpieczyć byt ciężko pracującym robotnikom i podnieść produkcję naszego przemysłu.

Starostwo podaje niniejsze do wiadomości producentów, sadząc iż propozycja ta znajdzie zwolenników i chętnych przyjscia z pomocą robotnikom, znajdującym się w ciężkim położeniu. Oferty handlu zamiennego należy zgłaszać do Starostwa.

St. Boguszewski
Starosta.

153.

USTAWA

z dnia 29 kwietnia 1920 roku,

o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowaniu zobowiązań rublowych na marki polskie.

Art. 1. Znaki pieniężne w walucie rublowej rosyjskiej przestają być prawnym środkiem

płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Żądanie i dokonywanie wypłat w walucie rublowej z jakiegokolwiek tytułu, z wyjątkiem wypadków, wskazanych w art. 3, 5 i 7, jako też zaciąganie zobowiązań w walucie rublowej są wzbronione.

Art. 3. Wymiana znaków pieniężnych w walucie rublowej na walutę krajową i odwrotnie jest dozwolona na tych samych zasadach, jak wymiana waluty obcej.

Art. 4. Sumy wszelkich zobowiązań, opiewających na walutę rublową (ruble carskie), oraz ich wszystkie przynależności, niezależnie od terminów płatności, podlegają przerachowaniu na marki polskie, według kursu 216 marek za 100 rubli.

Art. 5. Wypłaty za ubiegłe kupony od listów zastawnych i obligacji instytucji, wypuszczających listy lub obligacje, za listy zastawne tych instytucji, wylosowane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz za kupony i listy zastawne, płatne lub umarżane w pierwszym terminie płatności po wejściu w życie niniejszej ustawy, wolno zobowiązanemu dokonywać w walucie rublowej (ruble carskie). Również w walucie rublowej spłacać wolno zaległości w opłacie rat, przypadających tym instytucjom, powstałe przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Przepisy części pierwszej artykułu niniejszego nie dotyczą kuponów i listów zastawnych tych instytucji, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy przerachowały swe zobowiązania i należności na marki polskie, jako też spłat zaległości tym instytucjom należnych, o ile terminy płatności przypadają po dniu, w którym przerachowanie przez te instytucje zostało dokonane.

Art. 6. Listów zastawnych i kuponów, których spłata w myśl art. 5. dozwolona jest w walucie rublowej, wolno używać w granicach postanowień statutów odnośnych instytucji, jedynie na pokrycie takich zaległości, które w myśl art. 5 mogą być spłacane w walucie rublowej (ruble carskie).

Art. 7. Sumy pieniężne w walucie rublowej, złożone jako depozyty, bądź też złożone w kasach państwowych lub komunalnych, ja-

ko kaucje — podlegają zwrotowi w takiejże samej walucie rublowej.

Art. 8. Umowy, zawarte wbrew zakazowi, wyrażonemu w art. 2 niniejszej ustawy, są nieważne.

Art. 9. Winni wykroczenia przeciwko zakazowi, zawartemu w art. 2 niniejszej ustawy, ulegają w drodze orzecznictwa sądowego karze aresztu do 6 miesięcy i grzywnie do 500,000 marek polskich lub jednej z tych kar.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązujące przepisy, sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek:

(—) **Tramczyński.**

Prezydent Ministrów:

(—) **L. Skulski.**

Minister Skarbu:

(—) **W. Grabski.**

Minister Sprawiedliwości:

(—) **J. Hebdzyński.**

154.

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1920 roku

o ograniczeniach w sprzedaży napojów alkoholowych.

Art. 1. Celem zmniejszenia spożycia napojów alkoholowych wprowadza się ograniczenia sprzedaży napojów, zawierających więcej 2,5% alkoholu, wyszczególnione w art. 3—6 niniejszej ustawy. O wykluczeniu od obrotu publicznego napojów zawierających niższy procent alkoholu rozstrzygać będzie Minister Zdrowia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 2. Ograniczenia te dotyczą sprzedaży i podawania wyżej wymienionych napojów zarówno w naczyniach otwartych, jak i zamkniętych.

Art. 3. Napojów alkoholowych, zawiera-

jących ponad 45% alkoholu, pod żadną postacią dla spożycia sprzedawać nie wolno; sprzedaż napojów sporządzonych ze spirytusu alkoholowego nieoczyszczonego, zawierającego fuzle, jest wzbroniona.

Art. 4. Gminy wiejskie i miejskie władne są w obrębie swych granic uchwalić całkowity zakaz sprzedaży napojów alkoholowych. Uchwała taka winna zapaść w drodze głosowania powszechnego zwykłą większością głosów.

Głosowanie zarządza zarząd gminy bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie piśmienne przynajmniej 1/10 części mieszkańców gminy, którzy ukończyli lat 21.

Zarząd komunalny zarządza głosowanie najdalej w ciągu czterech tygodni od daty przedstawionego żądania.

Głosowanie odbywa się w dniu świątecznym. Sposób głosowania określają przepisy wykonawcze.

Rewizja powziętej uchwały może nastąpić nie wcześniej, niż po upływie lat trzech od wejścia w życie zakazu.

Gdy większość 2/3 ogólnej ilości gmin, wchodzących w obręb powiatu, a obejmujących nie mniej, niż 1/2 ogółu ludności powiatu, uchwali całkowity zakaz sprzedaży napojów alkoholowych, powiatowa władza komunalna winna zakaz ten rozszerzyć na cały powiat.

Uchwalony przez gminę, zarówno jak zarządzony przez władzę powiatową zakaz sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych winien być ogłoszony publicznie w sposób, przyjęty w danej miejscowości, oraz udzielony w odpisie właściwej władzy akcyzowej i politycznej przynajmniej na 2 miesiące przed nastąpieniem tego roku kalendarzowego, z którego początkiem zakaz ma obowiązywać.

Art. 5. Liczbę miejsc w detalicznej sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych ogranicza się do jednego na 2500 mieszkańców, przyczem najwyżej połowa z nich może być przeznaczona do wyszynku. Z chwilą wydania niniejszej ustawy ilość obecnie istniejących miejsc sprzedaży nie może być w żadnym razie bez względu na liczbę mieszkańców powiększona; zmniejszenie w stosunku do wyżej określonej normy nastąpi z dniem 1 stycznia 1921 r.

Art. 6. Miejsca sprzedaży nie mogą mieścić się w promieniu krótszym od 50 metrów od budynków, w których znajdują się warsztaty fabryczne, liczące wyżej 50 robotników, oraz krótszym od 100 metrów od zewnętrznych granic budynków, w których mieszczą się kościoły, domy modlitwy wyznań w Państwie uznanych, szkoły, sądy, więzienia, dworce i stacje kolejowe, przystanie statków parowych, koszary oraz zakłady zatrudniające więcej, niż 100 robotników.

Odległość 100 metrów dotyczy miast, na wsi zaś odległość ta wynosić powinna metrów 300.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Ministrem Spraw Wewnętrznych w wypadkach szczególnych ma prawo zezwalać na wyjątki od zasady powyższej.

Art. 7. Na podstawie ograniczeń, przewidzianych w art. 1 i 2, zakazuje się sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych:

- a) nieletnim do lat 18;
- b) uczniom szkół niższych i średnich;
- c) konsumentom na kredyt lub pod zastaw jakichkolwiek przedmiotów;
- d) w bufetach kolejowych, w obrębie zabudowań stacyjnych oraz w pociągach, na przystankach statków parowych i na samych statkach;
- e) na całym obszarze zabudowań koszarowych i w obozach wojskowych oraz sklepach i bufetach wojskowych.
- f) na całym obszarze zabudowań fabrycznych i przemysłowych oraz w lokalach i miejscach przeznaczonych do ćwiczeń sportowych i gimnastycznych;
- g) w domach ludowych i pomieszczeniach straży ogniowej;

h) we wszystkich miejscowościach:

1) w których zarządzono pobór wojskowy lub mobilizację, wybory do ciał ustawodawczych lub władz komunalnych, przez cały czas trwania tych zarządzeń lub akcji głosowania;

2) w których celem utrzymania porządku i spokoju publicznego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych lub upoważnione przez niego organy administracyjne zakażą sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych na czas wprowadzenia sądów doraźnych, stanu wyjątkowego lub też tłumnych zebrań ludności;

i) w niedziele i święta, obchodzone w urzędach państwowych, przyczem ograniczenia w tym wypadku wchodzi w życie od godz. 3 dnia przedświątecznego i trwają do godziny 10 rano dnia poświątecznego;

k) w miejscowościach, położonych poza obrębem miasta powiatowego, wojewódzkiego lub stołecznego, również we wszystkie inne dni tłumnych zebrań ludności, jak targi, jarmarki, odpusty, pielgrzymki, misje i t. p., stosowane będą ograniczenia, jak w punkcie;

l) w budynkach oddanych do użytku służby publicznej.

Art. 8. Winni przekroczenia przepisów niniejszej ustawy oraz rozporządzeń na jej podstawie wydanych, o ile czyn nie podlega surowszemu ukaraniu w myśl obowiązujących w poszczególnych dzielnicach ustaw karnych, ulegną w drodze administracyjnej karze do marek 20.000 lub aresztu do 1 miesiąca. W razie zaś powtórzenia przekroczenia grzywną do 100.000 marek lub aresztu do 3 miesięcy.

Kary aresztu i grzywny mogą być nałożone jednocześnie. Nadto może być orzeczone cofnięcie koncesji na sprzedaż lub wyszynk napojów alkoholowych.

Art. 9. Karom wyszczególnionym w art. 8 ulegają nie tylko właściciel zakładu, względnie jego zarządca, lecz również służba, która dopuściła się przekroczenia przepisów niniejszej ustawy.

Art. 10. Wszelkie zobowiązania, zaciągnięte z obejściem niniejszej ustawy są nieważne.

Art. 11. Do spółdziałania w wykonywaniu przepisów niniejszej ustawy Minister Zdrowia Publicznego, w porozumieniu z właściwymi Ministrami, powoła organy władz państwowych i komunalnych, jak również organizacje społeczne, mające na celu walkę z alkoholizmem, zrzeszenia oświatowe i spółdzielcze.

Art. 12. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Zdrowia Publicznego, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu, o ile zaś chodzi o wykonanie na obszarze b. dzielnicy pruskiej, — Ministrowi tej dzielnicy, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia Publicznego, Ministrem Spraw

Wewnętrznych i Ministrem Skarbu.

Art. 13. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek:

(—) **Trąpczyński**

Prezydent Ministrów:

(—) **L. Skulski.**

Minister Zdrowia Publicznego:

w/z

(—) **J. Jaworski.**

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) **S. Wojciechowski.**

Minister Skarbu:

(—) **W. Grabski.**

Minister b. Dzielnicy Pruskiej:

(—) **W. Seyda.**

155.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Apropowizacji w przedmiocie zarządzenia przymusowego omłotu.

Na podstawie art. 9-go ustawy z dnia 18 listopada 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20 (Dz. Ust. R. P. Nr. 89, poz. 485. zarządza się co następuje:

Art. 1. Producenci rolni obowiązani są do dnia 1 czerwca 1920 wymłócić wszystkie niewymłócone dotychczas ziemiopłody, zajęte na rzecz Państwa. Po tym terminie niewymłócone ziemiopłody traktowane będą jako nielegalnie gromadzone i przechowywane.

Art. 2. W razie niewymłócenia w powyższym terminie winni podlegają karom, przewidzianym w artykule 10-tym ustawy z dn. 18 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Minister Apropowizacji:

w/z

(—) **L. Zaborowski.**

156.

Parcelacja w Garwolińskim.

W powiecie Garwolińskim w roku bieżącym zostały przeznaczone na parcelację następujące majątki państwowe: 1) folw Miętne, 2) część folw. Rębków, w gm. Wola Rębkowska, 3) folw Goździk, w gm. Górzno i 4) Rokitnia, w gm. Stężycza.

Osoby, które pragną nabyć ziemię z parcelowanych folwarków, winny złożyć w kancelarii Komisarza Ziemskiego w Garwolinie podania, w których należy zamieścić: 1) wiek petenta, 2) ilość członków rodziny, 3) wielkość posiadanego gospodarstwa, 4) ilość posiadanego inwentarza żywego i martwego, 5) ile morgów pragnie nabyć i czy zapłaci od razu gotówką, czy też będzie chciał korzystać z pomocy państwowej. Dane powyższe muszą być potwierdzone przez Urząd gminy.

Pierwszeństwo do kupna ziemi będzie przysługiwać małorolnym i bezrolnym wsi sąsiednich przed małorolnymi i bezrolnymi wsi dalej położonych.

Instytucje społeczne i zawodowe, samorządy powiatowe i gminne, przedstawiciele poszczególnych Ministerstw i t. p. również mogą zgłaszać umotywowane wnioski o przeznaczenie pewnej ilości ziemi na cele ogólne.

Zgłoszenia nie są potrzebne od tych instytucji, którym Zarząd Dóbr Państwowych przyznał już wyłączenia poprzednio, mianowicie:

Z folw. Miętne: 1) około 85 morgów dla szkoły rolniczej, 2) około 90 morgów dla miasta Garwolina, 3) około 36 morgów dla Związku Kółek Rolniczych, 4) około 21 morgów dla przedsiębiorstw komunalnych (cegielnia), 5) około 45 morgów dla seminarjum nauczycielskiego.

Z folw. Rokitnia około 24 morgów oraz lasek zostaje na własność państwa.

Z folw. Goździk, z tej części folw. Rębków, która przeznaczona jest na parcelację, wyłączeń Zarząd Dóbr Państwowych nie zastrzegł.

Wszelkie ogłoszenia przyjmowane będą tylko do czasu przeprowadzenia

klasyfikacji i szacunku gruntów, późniejsze uwzględniane nie będą.

Komisarz Ziemski

B. Sosnowski.

157.

ZAWIADOMIENIE.

Na zasadzie rozporządzenia p. Ministra kolei Żelaznych z dn. 20 lutego 1920 r. w przedmiocie stosowania ułatwień w przewozie kolejami żelaznymi mienia rolników, przenoszących się z dotychczasowych swych siedzib w celach osadniczych na grunta nabyte w innych częściach państwa, niniejszym podaję do wiadomości osób zainteresowanych, że zaświadczenia dla osadników wydaje Komisarz Ziemski w Garwolinie po przedstawieniu następujących dowodów:

1) Świadczenia Komisarza Ziemskiego tego powiatu, w którym parceluje się majątek rządowy lub prywatny, że petent nabył w tej miejscowości ziemię, albo także świadectwo instytucji, upoważnionej przez Główny Urząd Ziemski do prowadzenia parcelacji, o ile zainteresowany nabył grunt za pośrednictwem tej instytucji.

2) Zaświadczenie Urzędu gminnego w obrębie którego osadnik dotychczas zamieszkał, że posiadane grunta zostały przez niego sprzedane i przewożony inwentarz jest jego własnością.

3) Zaświadczenie Urzędu gminnego o ilości osób w rodzinie z wymienieniem ich wieku.

Niezależnie od powyższego, mogą otrzymywać zaświadczenia na ulgowy przejazd pełnomocnicy grup osadniczych, wyjeżdżający w celu obejrzenia parcelowanych terenów i zawarcia umów, przyczem z ulg może korzystać jeden pełnomocnik najmniej na 10 rodzin. Tworzenie grup osadniczych i wybór pełnomocników należy do samych zainteresowanych i odbywać się będzie w Urzędach gminnych. W sprawie tej Urzędy gminne otrzymają instrukcję.

Komisarz Ziemski

B. Sosnowski.

158.

Cena na cukier (na maj).

W myśl telegramu Ministerstwa Apropriacji z dn. 19. IV. 20 r. Starostwo powiadamia iż z dn. 1—V ustanawia się cenę za 1 kilogram cukru w detalicznej sprzedaży: kryształu 15 mk., cukru surowego lub żółtej mączki 13 mk. 20 f. za kilogram.

St. Boguszewski
Starosta.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

159.

O walce z suchotami jako z chorobą ludową.

Suchoty są chorobą najbardziej rozpowszechnioną ze wszystkich chorób na świecie. W samej tylko Europie umiera rocznie na suchoty około miliona osób. Dane statystyczne co do naszego państwa świadczą o gwałtownym wzroście liczby zachorowań i zgonów na gruźlicę. Suchoty szerzą się wśród ludności kraju tak gwałtownie, że grożą jej zwyrodnieniem i zagładą. Dość powiedzieć, że w Królestwie polskim umiera po wojnie na gruźlicę 12 osób na godzinę. Do walki z tak wielką klęską powinni wystąpić wszyscy: jednostki, towarzystwa filantropijne, gminy, państwo, słowem całe społeczeństwo. Aby zrozumieć, na czym powinna polegać walka z suchotami, należy zapoznać się z temi czynnikami, które sprzyjają szerzeniu się gruźlicy. Gruźlica należy do rzędu chorób zaraźliwych, t. j. takich, które jednocześnie napadają wiele ludzi i z łatwością od jednych do drugich się przenoszą. Choroby te spadają na ludzi z powietrza, podobnie jak pleśń, rdza i śnieć na zboże — w postaci maleńkich, niedojrzanych gołem okiem pyłeczków. Albo też rozchodzą się one z wodą i pokarmami. Owe pyłki, czyli nasionka, podostaniu się do krwi ludzkiej, rozradzają się w niej, żywią się krwią i zatruwają ją, pripraviając tem człowieka o chorobę lub śmierć. Rozumie się, nie każdy kto połknie te nasion-

ka, zaraz choruje i umiera: tak samo, jak nie każde źdźbło pszenicy choruje i usycha od choroby, zwanej rdzą. Ale za to, gdy się zjawia w powietrzu lub wodzie nasionka, wywołujące jaką chorobę, to z pewnością w całej wsi, w całej okolicy wiele ludzi będzie jednako na tę samą chorobę słabowało. Siewcą nasionek suchotniczych jest chory na suchoty: on podczas kaszlu wypłuka miliony nasionek. Nasionka te wysychają i skupiają się właśnie w pyłe, osiadającym na ścianach i różnych przedmiotach. Kiedy izbę suchotnika zamiata się na sucho, kiedy się odkurza przedmioty otaczające chorego, jako to: ściany, meble, pościel, ubranie, bieliznę i t. d. to pył, zawierający nasionka suchotnicze unosi się w powietrzu i staje się źródłem zarazy. Musimy zwrócić uwagę na rolę much w szerzeniu gruźlicy. Niejednokrotnie stwierdzono obecność nasionek suchotniczych w wypróżnieniach much, które przedtem ssaly płwocinę suchotnika. Jeżeli sobie uprzytomnimy, że muchy składają swe wypróżnienia na ścianach, meblach i t. p., gdzie one wysychają i zarażają powietrze, a szczególnie na pokarmach, spożywanych przez człowieka, to zrozumiemy rolę much w szerzeniu suchot. Drugim źródłem zarażenia na gruźlicę jest bydło chore na perlicę (suchoty bydła). Zakażenie człowieka odbywa się przez spożywanie mleka, masła i mięsa, pochodzącego od chorego bydła. Nasionka suchotnicze są bardzo żywotne: nawet w 3 miesiące po śmierci suchotnika, nasionka te przebywają w stanie żywym i zjadliwym w pyłe, zebranych na ścianie, koło której stało łóżko chorego. Światło słoneczne zabija nasionka suchotnicze po kilku minutach, natomiast wytrzymne one 10 stopni mrozu w ciągu 6 tygodni. Wysoka ciepota (100 stopni) zabija je w ciągu kilka sekund.) Sublimat, karbol, jodoform zabijają nasionka gróźlicze w ciągu kilku minut do kilka godzin.

Wśród czynników, sprzyjających szerzeniu się gruźlicy na pierwszym planie trzeba postawić dziedziczność, t. j. usposobienie do gruźlicy dzieci suchotników. Najważniejszym z czynników społecznych, sprzyjających szerzeniu się gruźlicy jest nędza i niedostatek, pociągające za sobą złe odżywianie, ciasne mieszkanie i

przepracowanie. Świadczy o tem szerzenie się suchot w Państwie polskim z wciąż rosnącą szybkością po wojnie, do czego przyczyniają się w pierwszym rzędzie przeludnienie i trudności aprowizacyjne miast, i wyzbywanie się tłuszczów, jaj i nabiału przez ludność wiejską. Zapoznawszy się z czynnikami sprzyjającymi szerzeniu się gruźlicy, łatwo zrozumiemy, że walka z suchotami powinna polegać na niedopuszczaniu do wysychania i niszczeniu płwociny suchotników, na niszczeniu mleka, masła i mięsa bydła, chorego na perlicę, na usuwaniu nędzy i niedostatku, na ochronie dzieci od suchot i wreszcie na walce z suchotami, już zdeklarowanymi. Ponieważ płwocina jest niebezpieczną w stanie suchym, więc należy przestrzegać wszystkich wogóle, aby nigdy nie pluli na podłogę, na ulicy, w ogrodach i t. p. Aby nie zmuszać chorych do odpluwania do chustek lub polykania płwociny, we wszystkich publicznych miejscach, jakoto szkołach, teatrach, urzędach winny znajdować się spluwaczki. Spluwaczki powinny mieć szeroki otwór i być umieszczone na pewnem wzniesieniu (do 1 metra wysokości), gdyż w ten sposób ułatwia się odpluwanie do naczynia i nie dopuszcza się lizania płwociny przez zwierzęta domowe. Spluwaczki nie powinny być nigdy napelnione piaskiem lub trocinami, gdyż w ten sposób nie uniknęłoby się wysychania płwociny. Do spluwaczek należy wlewać wodę w niezbyt dużej ilości, aby się nie rozbryzgiwała przy odpluwaniu. Niszczyć płwocinę najlepiej przez palenie albo gotowanie. Spluwaczki trzeba myć gorącą wodą. Każdy suchotnik oprócz spluwaczek przy łóżku powinien mieć spluwaczkę kieszonkową ze szkła, zamykaną hermetycznie. Gdyby wszyscy suchotnicy pluli do spluwaczek, to główne źródło zarazy gruźliczej — płwocina wyschnięta, byłaby w wielkiej części usunięta. **Bielizna osobista i pościelowa suchotników winna być często zmieniana i wygotowywana, a ubranie, kołdry wełniane muszą być dezynfekowane w komorze parowej.** Pomieszczenia, gdzie przebywają suchotnicy, winny być czysto utrzymywane, często przewietrzane, muchy powinny być niszczone. **Dywany, firanki, sztory należy zupeł-**

nie usunąć. Podług nie wolno posypywać piaskiem, nie zamiatać na sucho, lecz przed zamiataniem podłogę kropić lub wycierać wilgotną ścierką. **Mebli, ścian nie można okurzać na sucho.** Naczynia stołowe (łyżki, noże, widelce) suchotników winny być dobrze wygotowywane. Sam chory, aby nie być źródłem zarazy, musi utrzymywać się bardzo czysto, często zmieniać bieliznę, myć się, kąpać, golić, strzyż, płukać usta, czyścić zęby, obcinać paznokcie. **Podczas kaszlu lub kichania powinien odwracać się od osób otaczających i zasłaniać usta ręką lub chusteczką. W usta nie powinien całować nikogo a szczególnie dzieci.** Po śmierci suchotnika należy wybielić ściany, podłogi wymyć ługiem, a bieliznę wygotować, a odzież, pościel, kołdry przeddezynfekować w komorze parowej.

Walka z gruźlicą zdeklarowaną prowadzi się za pomocą sanatorjów, szpitali i przychodni przeciwgruźliczych. Mylne jest przekonanie ogólne, że suchoty są chorobą nieuleczalną. Dlaczego suchoty miałyby stanowić jedyny wyjątek z pośród mnóstwa chorób? Owszem, suchoty, jak każda choroba, dają się w pewnych wypadkach uleczyć, lecz oprócz lekarstw aptecznych potrzebują i innych warunków, jak: posiłnego i bardzo obfitego pożywienia, obszernego, widnego mieszkania, dużo świeżego powietrza, co dla ludzi niezamożnych, niestety, jest zwykle za kosztowne i niemożliwie nieraz do wypełnienia. Dlatego też we wszystkich państwach otwierają odrębne zakłady dla suchotników, zwane „Sanatorjami“, gdzie chorych takich odpowiednio leczą, nieraz z bardzo pomyślnym skutkiem. Ale sanatorja ludowe wskutek wielkich nakładów, nie mogą być uważane za najważniejszy oręż w walce z gruźlicą. W walce z suchotami, u nas przynajmniej, wielka rola powinna przypaść szpitalom. Szpitale dla suchotników powinny być budowane w miejscowości suchej, najlepiej w otoczeniu lasów iglastych. Obok sanatorjów i szpitali pierwszorzędny czynnik w walce z gruźlicą stanowią poradnie, czyli przychodnie przeciwgruźlicze. W tych przychodniach, dostępnych dla wszelkich warstw ludności, chorzy zagrożeni gruźlicą, otrzymają po pierwsze, opie-

kę lekarską, powtóre zaś staranną i gorliwą pomoc przez dążenie do usunięcia czynników, wpływających ujemnie na stan zdrowia chorego. Bada się mianowicie domowe warunki życia chorego i jego rodziny, a mianowicie stronę mieszkaniową, pracy zawodowej, odżywiania się, trybu życia. Ma to na celu usunięcie ujemnych czynników dla zdrowia, a więc, o ile chory odżywia się niedostatecznie, przychodzi wydaje bezpłatnie środki odżywcze, jak mleko, kefir, tran. O ile chory sypia razem ze zdrowymi w jednym łóżku, — przychodzi wydaje łóżka, by chory spał oddzielnie. Wydaje się nadto (również bezpłatnie) spluwaczki metalowe, lekarstwa. Równocześnie przychodzi uczy chorego i otoczenie, jak się winni zachować, aby chory odzyskał poprawę zdrowia i nie zarażał innych.

Jak widzimy dla walki z gruźlicą potrzebne są duże środki, ale te środki muszą się znaleźć. Największe bogactwo państwa stanowią zdrowi i dzielni obywatele. Tę prawdę, tak często zapoznaną, powinni wiecznie mieć w pamięci przedstawiciele władz samorządnych i nie szczędzić środków potrzebnych na walkę z gruźlicą.

Dr P.

160.

Wiadomości polityczne.

Powodzenie w dalszym ciągu towarzyszy ofensywie polskiej. Dnia 7 b. m. kawalerja nasza zajęła Kijów, stołeczne miasto Ukrainy, leżące nad Dnieprem, a już d. 9 piechota u-mocniła się na lewym brzegu rzeki.

Na Polesiu opanowano linję Dniepru do ujścia rzeki Krasnej, południowa zaś armja zajęła Braclaw, Tulczyn i inne. Rozbite wojsko bolszewickie najwidoczniej nie może już stawić oporu, dzięki czemu kontr-ofensywa polska prawdopodobnie już niezadługo cel swój osiągnie. Podobno rząd bolszewicki na widok Klęski swej armji stracił równowagę duchową i w depeszach rozsyłanych na wszystkie strony wzywa do wojny świętej przeciw Polsce, bo opanowanie Kijowa i przeprawy przez potężną

zaporę, Dniepr, może mieć dla reszty armji Trockiego, która nie zdążyła się przeprowadzić na lewy brzeg rzeki, fatalne skutki. Pozbawione punktu etapowego, odcięte od jego zasobów i środków, znajdują się w położeniu rozpaczliwym i nie pozostanie im nic innego, jak będąc zażarcie ściganymi, dążyć do sąsiednich przepraw dniewprowych lub też innymi sposobami przedostać się na bolszewicką stronę rzeki. Szczególnie oddziały, odczuwane w północnej części przeżywają ciężkie chwile i będą musiały złożyć broń, lub zginąć. Opatrzność chciała że zbiega się to z rocznicą Kaniowa.

Możemy więc być dumni ze zwycięstw oręża naszego, jego młodej armji i ufni, że ona, nie kto inny, zapewni nam nareszcie bezpieczeństwo granic i całość terytorjalną; nie skąpmy wysiłków, a wspomagajmy czem kto może tytaniczne zmagania się naszej armji, aby żołnierz czuł, że walczy za świętą sprawę, za potęgę Polski.

L. M.

161.

Kupujmy Pożyczką!

Wielka Rzeczypospolita Polska wchodzi w fazę nowego życia i to w warunkach krytycznych. Wobec czego my, dzieci Rzeczypospolitej Polski, czując się w obowiązku przyjść z pomocą Ojczyźnie Naszej, winniśmy bez zwłoki podpisywać Pożyczkę Państwową, bo przez spełnienie tego czynu zabezpieczamy wolność i egzystencję naszą, przytem będziemy mieli możność zwalczyć paskarstwo i przyjść z pomocą, zniszczonemu przez pożogę wojenną. Również damy poznać wrogom naszym, że Polak jest niezależnym i wolnym synem Rzeczypospolitej Polski. **Więc razem Bracia! nie zwlekajmy, a ramię przy ramieniu kupujmy „Pożyczkę Państwową“.**

L. P.

162.

Subskrybowali Pożyczkę Odrodzenia Polski.

Komunalna Kasa Oszczędności

w Garwolinie 100,000 Mk.

Kłokocki Władysław	100,000	„ Rejent
Wiśniewski Franciszek	20,000	„ Sekretarz
Gościński Witold	6,000	„ Inspek. gmin.
Boguszewski Stefan	5,000	„ Starosta
Haciewicz Marjan	5,000	„ Referent adm.
Broniatowski Ludwik	5,000	„ Nacz. Urz. Sk.
Rosłoniewski Henryk	4,500	„ Pom Nacz. S.
Kratka Jan	3,000	„ Buchalter
Władyka Stanisław	3,000	„ Sekret. Pow.
Wasilewski Kazimierz	3,000	„ Urzędnik
Kostecki Feliks	3,000	„ Referent apr.
Kozłowski Janusz	3,000	„ Zarz. Prz. K.
Wester Stanisław	2,000	„ Sekr. W. Pow.
Mecner Wojciech	2,000	„ Dyr. Kasy Osz.
Protasiewicz Józefa	2,000	„ Kasjer K. O.
Birkenfeld Alfons	2,000	„ Buchalter
Gałczyński Józef	2,000	„ Lekarz weter.
Sosnowski Bolesław	2,000	„ Kom. Ziemski
Goebel Wacław	2,000	„ Referent rolny
Lisowski Stanisław	2,000	„ Buchalter
Modrzewski Stanisław	2,000	„ Zastęp. burm.
Siemieńska Jadwiga	2,000	„ Urzędnik
Dymkowski Józef	1,500	„ Urzędnik
Turski Antoni	1,500	„ Zast. ref. apr.
Miszewski Ludwik	1,000	„ Zast. referent.
Modrzewska Regina	1,000	„ Urzędnik
Paff Leon	1,000	„ „
Kratka Józef	1,000	„ „
Baduchowski Piotr	1,000	„ „
Głowacz Józef	1,000	„ „
Jankowski Konrad	1,000	„ Burmistrz
Gulczyńska Władysława	1,000	„ Urzędnik
Zontażanka Zofja	1,000	„ „
Kamper Edward	1,000	„ Sekwestrator
Michalewicz Wacław	1,000	„ Urzędnik
Kalisz Stanisław	1,000	„ Buchalter
Bukowski Ksawery	1,000	„ Kasjer
Jasińska Cecylja	1,000	„ Urzędnik
Edelbaum Arnold	1,000	„ „
Staniszewski Tadeusz	1,000	„ „
Kaliszówna Kajetana	1,000	„ „
Grzegorzólkówna Józefa	1,000	„ „

Krawczykówna Władysł.	1,000	„ Maszynistka
Pawliszewska Leonarda	1,000	„ Urzędnik
Furmanikówna Józefa	1,000	„ „
Piesiewicz Stanisław	1,000	„ „
Staręga Aleksander	1,000	„ „
Baliccy Stanis. i Cecylja	600	„ Skarb. Kasy
Chruściel Paweł	500	„ Woźny „

163.

Lista zebranych ofiar na Plebiscyt.

Gmina Maciejowice.

Wyjęto z puszki 50 mk. 65 f., Tyrzyn Dworski 11 mk. 50 f., Uchacze 15 mk., Oronne 83 mk., 90 f. 1 rb., Maciejowice 268 mk. 50 f., Przewóz 26 mk. 4 rb., Strych 16 mk., Tyrzyn-Malwinów 2 mk., Oblin wieś i folw. 101 mk. 50 f., Kopanina 3 mk., Polik 62 mk., Wróble-Wargocin 19 mk. 5 f., Podstolice 21 mk. 60 f., Kobylnica 51 mk.

Kwestarze: pp. H. Jendryszek i Julja Niedźwiedzka 269 mk. 24 f. 10 kop., K. Kuśmierski, St. Gałasińska, P. Kulik i Marja Niedźwiedzka 179 mk. 5 f. 17½ kop.

Razem 1239 mk. 99 f. 5 rb. 27½ k.

Wszystkim zajmującym się zbiórką na plebiscyt, a w szczególności Ks. Bujalskiemu i p. St. Krzeminskiemu, Powiatowy Komitet Plebiscytowy składa serdeczne. Bóg zapłać!

Urzednicy Inspektoratu Szkolnego i nauczyciele szkół powszechnych złożyli na Plebiscyt 1850 mk.

Urzednicy różnych dekanatów złożyli na Plebiscyt 1063 mk.

Od p. Gościńskiego zebrane we wsi Sobienki, jajka, 67 mk. 50 f.

164.

Czyn godny uznania.

Stowarzyszenie Spożyców w Sobieszynie złożyło:

na Plebiscyt 1000 mk.

na „Dar dla J. Piłsudskiego“ 1000 mk.

na Flotę Polską — 500 mk.

Mamy nadzieję, że nie będzie takiego Stowarzyszenia, któreby chociaż jaknajmniejszej sumy nie zadeklarowało na powyższe cele.

165.

Nawozy sztuczne.

Centrale współdzielczych Stowarzyszeń rolniczych - handlowych w Warszawie, Tamka Nr. 1, ofertuje nawozy sztuczne:

sól potasową o wartości 32% po 115 mk. za 100 kg.

kainit o zawartości 11% po 25 mk. za 100 kg.

plus koszty przewozu z kopalni na miejsce.

Sól potasowa wskazana jest pod okopowe; może być użyta pod uprawę tychże w roku przyszłym, natomiast kainit jeszcze w tym roku pod oziminy może być stosowany

166.

OGŁOSZENIE.

Sąd Pokoju m. Garwolina podaje do ogólnej wiadomości, że w sprawie z oskarżenia Franciszka i Teresy małż. Wiśniewskich o to, że za lokal zajmowany przez Jana Grabowskiego, za który w 1914 r. pobierali oni tytułem komornego 15 rubli miesięcznie, w lipcu 1919 roku zażądali od tegoż Grabowskiego 75 mk. wydany został następujący

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Sąd Okręgowy w Siedlcach na posiedzeniu publicznym dnia 4 grudnia 1919 r. rozpoznawał sprawę Franciszka i Teresy małż. Wiśniewskich, zamieszkałych w Garwolinie, oskarżonych z art. 3 Dekretu z dnia 5 grudnia 1918 r., wskutek apelacji oskarżyciela Jana Grabowskiego na wyrok Sądu Pokoju miejskiego w Garwolinie z dnia 17 października 1919 r. i na zasadzie artykułów: 68 U. P. K. oraz 3 i 11 Dekretu w przedmiocie obrony ludności przed lichwą wojenną oraz art. 65 Przepisów Tymczasowych o opłatach w sprawach karnych:

Zaskarżony wyrok Sądu Pokoju uchylił i oskarżonych Franciszka oraz Teresę małż. Wiśniewskich skazał każde z nich na grzywnę po sto pięćdziesiąt marek oraz na zapłacenie po 22 marki 50 fenigów opłaty sądowej, postanawiając wyrok powyższy po uprawomocnieniu się ogłosić w 3 dziennikach na koszt

oskarżonych oraz wywiesić na przeciąg dni 14 na bramie domu oskarżonych w Garwolinie. Na oryginale właściwe podpisy.

SĘDZIA POKOJU

St. Grąbczewski.

167.

Listy Gończe.

Przeciw zbiegłemu szeregowcowi Sankowskiemu Janowi, Edwardowi z I Dyw. Tabor. I Zapas, Szwadr. toczy się w Sądzie śledztwo z §§ 69 i 71 wuk. i art. pkk.

Wzywa się wszystkie władze wojskowe i cywilne o wdrożenie za zbiegłym poszukiwań, a w razie schwytania o odstawienie za pośrednictwem najbliższej władzy wojskowej do Sądu z powołaniem się na niniejszy list gończy.

O wynikach poszukiwań Sąd Okręgu Generalnego w Warszawie należy powiadomić.

Opis osoby zbiegłego.

Lat 24, urodzony w Wojciechówce, zamieszkały przed wstąpieniem do wojska w Wojciechówce gm Kłoczew, p. Garwolin, z zawodu rolnik, wstąpił do wojska dnia 5/V 19 r. zbiegł z I Szw. Zap. Tabor. rodzice: Jan i Antonina mieszkają w Wojciechówce, wzrost niski, twarz pociągła, opalona, uśmiechnięta włosy czarne, kędzierzawe.

Przeciw zbiegłemu szeregowcowi Śledziowi Władysławowi z 2 Komp. I B. 36 p. p. toczy się w Sądzie śledztwo z §§ 69, 71 i 138 wuk i art. pkk.

Wzywa się wszystkie władze wojskowe i cywilne o wdrożenie za zbiegłym poszukiwań i w razie schwytania o odstawienie za pośrednictwem najbliższej władzy wojskowej do Sądu z powołaniem się na niniejszy list gończy.

O wynikach dochodzeń, nawet. negatywnych, Sąd Okręgu Generalnego w Warszawie należy powiadomić.

Opis osoby zbiegłego.

Lat 20, urodz. w Starej Woli, gm. Pa-rysów, p. Garwolińskiego, z zawodu cywilny, rolnik, wstąpił do wojska 4. 7.19 r. przynależny do P. K. U. Garwolin zbiegł z 2 Komp. 36 p. p.

168.

STAN CZYNNYSTAN BIERNY**B I L A N S**

Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Garwołńskiego
za marzec 1920 r.

L. porz.	Wyszczególnienie rachunków	SUMY	
I	R-k Kasy	7978	63
II	„ Kosztów Handlowych	15323	69
III	„ „ Zwrotnych	3146	50
IV	„ „ Organizac.	9626	60
V	„ Sum przejściowych	448250	48
VI	„ Wydanych pożyczek	109175	—
VII	„ „ pod zastaw	120920	—
VIII	„ procent. wypłaconych	1	65
IX	„ Ruchomości	29415	10
X	„ Oddziałów	5164	—
XI	„ r-ków bież. w innych instytucjach	14408	—
		763409	65

L. porz.	Wyszczególnienie rachunków	SUMY	
I	Pożyczka z wyd. powiat.	6951	90
II	R-k R-ków Oszczędności.	24459	99
III	„ „ bieżących (na każde żądanie)	631094	01
IV	„ Lokat terminowych	89033	05
V	„ Procentów pobranych	11014	80
VI	„ Monet Zagranicznych	489	90
VII	„ Prowizji	366	—
		763409	65

Ogólny obrót od 1 stycznia do 1 kwietnia 1920 r. **Mk. 4,126,091.96.**

Przewodniczący Zarządu

L. Broniatowski

Dyrektor Kasy

W. Mecner

Buchalter

J. Kratta.

Kasa przyjmuje subskrypcję na Pożyczkę Odrodzenia Polski.

DODATEK DO DZIAŁU URZĘDOWEGO.

169.

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 1920 r.

w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 r.

Art. 1. Wypłata asygnat 5%-ej wewnętrz-

nej pożyczki państwowej z r. 1918, przy mającej nastąpić z dniem 1 maja 1920 r. amortyzacji tejże pożyczki, uskutecznia się w markach polskich według kursów, ustanowionych w art. 2 i 3 ustawy niniejszej.

Art. 2. Przy zamianie na gotowiznę wypłaca się za 5%-we asygnaty wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918, opiewające:

- a) na marki polskie, po cenie mk. p. 100 za 100
- b) „ korony, „ „ „ „ 70 „ 100
- c) „ ruble „ „ „ „ 216 „ 100

Art. 3. Przy zamienie na obligacje wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 przyjmuje się asygnaty 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918, opiewające:

- a) na marki polskie, po kursie mk. p. 120 za 100
- b) „ korony, „ „ „ „ 85 „ 100
- b) „ ruble, „ „ „ „ 225 „ 100

Art. 4. Psiadaczowi asygnaty przysługuje prawo wymiany na obligacje 1920 r. bądź całej sumy, bądź jej części — przy odpowiednim zastosowaniu kursów, ustanowionych w art. 2 i 3.

Art. 5. Wynikła z przerachowania nadwyżka, wynosząca mniej niż mk. p. 100, wypłaca się w gotówiznie.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 1920 r.

Art. 7. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek:

(—) **Trąpczyński.**

Prezydent Ministrów:

(—) **L. Skulski.**

Minister Skarbu:

(—) **Wł. Grabski,**

Zgubili karty żywnościowe.

Pejsach Miodownik z Żelechowa.
 Marjanna Mikulska z Garwolina na 5 os.
 Herszek Kuperman z Sobolewa na 9 os.
 Jakób Kołodziejek z Sobolewa na 5 os.
 Józef Błotnicki z Sobolewa na 6 os.
 Ignacy Gac ze Słupa G. na 5 osób.
 Andrzej Wachowicz z Reducina na 7 os.
 Koralja Szwed z Zawad na 10 osób.
 Icek Goldsztajn z Garwolina na 6 os.

Zgubili paszporty.

Ajzyk Szerman z Garwolina.
 Marjanna Szczypek ze Stoczka.

Piotr Michalik z Garwolina.
 Jan Kalbarczyk z Życzyna.
 Franciszek Wiśniewski z Babic.
 Jan Dąbrowa z Trojanowa.
 Antoś Rękawek z Budzenia.
 Rojza Zyndel z Żelechowa.
 Brandla Hofert z Żelechowa.
 Josek Rajchenbach z Żelechowa.
 Ides Zając z Sobolewa.
 Izrael Frajdrich z Garwolina.
 Sura Mokotowicz z Garwolina.
 Jan Kusał ze Stężycy.
 Zysia Chuberman z Trojanowa.
 Paweł Wojciechowski z Chęcina.
 Jakób Mułha z Głoscowa.
 Józef Trzeciak z Lucina.
 Stanisław Majsterek z Dudek.
 Filip Wiśniewski z Kozic.
 Jan i Helena Krupa z Gończyc.
 Stanisław Makulec gm. Wola-R.
 Wojciech Zacierka gm. Wola-R.
 Marjanna Piesiewicz z Garwolina.
 Aron Gutmark z Garwolina.
 Lima Milsztajn z Garwolina.
 H. Wajnblut z Garwolina.
 Franciszek Chruściel z Niecieplina.
 Blima Olsiewicka z Parysowa.
 Michalina Mitek z Wilkowyi.

Ogłoszenia różne.

Chil Kozicki z Żelechowa zgubił kartę odroczenia.

Moszek Gutnacht z Parysowa zgubił kartę odroczenia.

Jochim Rotbild z Parysowa zgubił patent, na handel papierosami.

Motek Zilberberg z Garwolina zgubił paszport i kartę zwolnienia.

Józef Strzeszewski z Wygody zgubił świadectwo na ogiera, lat 6.

Warunki prenumeraty: rocznie 72 m., kwartalnie 18 m. pojedynczy 3 m.

Cena ogłoszeń: większe ogłoszenie po 6 m. za wiersz drobnego pisma. Za ogłoszenie o zgub. paszportu lub karty żywn. 10 mk; o zgub. patentu 16 mk.

Redakcja i administracja: pokój № 9. Starostwo.

Redaktor: Marjan Haciewicz.

Wydawnictwo Wydziału Powiatowego w Garwolinie.

SKŁADANY W DRUKARNI SZ. SZWARCA W GARWOLINIE.